

L L E V A N T

DECEMARI CATOLIC MALLORQUI

Any XI Núm 406
ARTÀ 10 Octubre 1927.

DEU I PATRIA

PREUS
Artà, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

Per l'Obra del Diccionari

Prenguent per d'una subvenció de cinceneses pessetes i una subscripció a sis exemplars per les escoles que l'Ajuntament de Sineu concedí a l'obra del «Diccionari Català, Valencià—Balear» el seu autor i editor Mn. Antoni M. Alcover ha publicat en la premsa de Mallorca una crida a tots els Ajuntaments de l'illa perquè li ajudin a dur a cap aquesta obra en la qual hi ha empleat, tot el seu treball de més d'un quart de segle.

En ella fa història de l'obra desde el seu principi, dels seus treballs desinteressats, de les seues recerques de mots fets per totes les regions de llengua catalana, i viatges d'estudi a l'estranger, la seua separació de part dels catalans amb els quals treballava, de la considerable subvenció de 25,000 pesetes anyals que durant sis anys el Govern li otorgà i de les rebudes de les Diputacions de Barcelona i Balears i Ajuntaments de Barcelona i Palma, empleades totes en la preparació de l'obra.

Conta-també els treballs ja fets, haguent lograt reunir i ordenar més de tres millous de papeletes amb altres tants de mots, adquirir una selecta, nutrida i especialisada biblioteca, indispensable per la consulta i comprovació, i organitzar un cos de redacció competent i montar una impremta apostada per imprimir el Diccionari.

Mes haguent-li fallada l'ajuda del Govern i no comptant ara més que amb les seues pròpies forces i els petits auxilis de subvencions com la citada en el principi, posa a la consideració del poble balear l'estat de la cosa i li demana la seua ajuda

obra monumental.

¿Qué ferán els Ajuntaments?
¿Que espondrá el poble balear?

Cal que se miri l'assumpte desde un punt de vista elevat, que s'oblidin tots els apassionaments i predisposicions, i se consideri l'aspecte científic de l'obra ¿S'ha de deixar isolat, i que lluiti amb les seues úniques, forces al qui ha posada tota sa gran força de voluntat; tots els seus treballs i fins dizers propis en la preparació d'una obra de tanta eficàcia per la cultura del nostre poble, la qual necessita l'última empenya per ésser una realitat? S'ha de deixar perdre el gran cabal llenguístic arreplegat amb tants i tant costosos esforços, ara que están a punt de cullir-se els fruits de tant de treball, en que ja's veu com s'acaramulla el gra en l'hora de la buda, aixó és amb la publicació de l'Obra?

Vé a llc el retreure si l'home que tal obra ha vengut realisant té tal o qual defecte, si podia haver fet aixó o alló que li hagués estat o no profitós pel Diccionari, si l'apassionament seu o dels altres li ha restat ajuda i col·laboració que li hagués estada profitosa i que tots aquests considerants de tan poca consistència servesquin com a motiu per no otorgar-li la subvenció que sol licita?

Cal que s'esvaequin recels, que se consideri el gran valor cultural que aquesta obra representa i lo que hi guanyaria el bon nom de la nostra regió si, a despit de tot i de tothom, i quant totes les forces externes han restades estroncades surgis un raig d'amor patri i tots

a una nos posassem al costat de qui tantes proves de capacitat té donades i conseguissem que amb la cooperació de tots pogués surar una obra com aquesta, avui a punt de quedar estancada per falta d'ajuda pecuniaria.

Entre tots, no hi ha cap obra impossible i aquesta és fàcilment realisable amb un esforç tant petit que a penes val la pena de parlar-ne. Si cada ajuntament donés una subvenció proporcional a la donada pel de Sineu seria un fet la continuació de l'obra que seria una llegítima glòria mallorquina, més estimable encara perquè tots hi hauríem aportat el nostre granet d'arena.

A. F.

ENSAIS POETICS DE PRINCIPANTS

A la vila d'Artà

Hermosa vila d'Artà
de Deu la perla escullida,
baix son mamell recullida
¿qué tens més que desitjar?

En que n'ets gran diamant
d'eixa hermosa illa daurada
de montanyes coronada
i en ton cor gran pau reinant

Tos camps cuberts de verdor
i arbres fruiters per praderes
tes montanyes d'oliveres
tu n'ets lira del amor!

Desde terres ignorades.
vé'l turista amb gran treball
i contempla amb cert esglai
tes Coves tant renombrades

El segell de tal amor
jo'n ma vila encantadora
n'és la teua protectora
la Verge del Salvador.

A. Esteva Ginard.

Pel Museu d'Artá

Per ésser de gran interès per la cultura de la nostra vila, i per tal d'animar als bons artanencs a cooperar a la vida del nou Museu d'Artá, nos complauem en reproduir aquesta carta circular que la Junta del mateix está repartint en aquests dies.

Muy distinguido Sr. nuestro: Acaba de fundarse en la Caja Rural de Artá un Museo. Es nuestro intento recoger y conservar en él los muchos objetos de algún valor arqueológico que se hallan dispersos en nuestra comarca, con peligro de perderse para siempre, y también contribuir al estudio de nuestra flora y fauna, procurando formar colecciones lo más completas que sea posible de animales y plantas.

A este objeto disponemos de un local bien acondicionado, dotado de vitrinas modernas, en el magnífico edificio de la Caja Rural; esta entidad y el Ayuntamiento de Artá quieren subvencionar esta obra de cultura y colaboran en ella personas especializadas en los distintos ramos que comprende.

Mas, para que nuestro Museo constituya ante propios y extraños una digna exposición de todo lo nuestro solicitamos la cooperación de todos os buenos compatriotas.

Por esto nos dirigimos a Vd. para suplicarle que, si tuviese en su poder, o fucra hallado en sus propiedades algún objeto que mereciera figurar en el Museo, tenga a bien disponer que sea llevado al mismo. Esta Junta admitirá y expondrá en sus salas dichos objetos como donativo hecho por Vd., o también simplemente como depósito, entregándole en el acto un recibo para garantía de sus derechos.

Para mayor seguridad, hemos de advertir a V. que el Reglamento del Museo previene que nunca podrán ser enajenados los objetos, que sean propiedad del mismo, sino que, en caso de no poder subsistir debidamente atendidos en Artá serán trasladados en depósito al Museo Diocesano o al Seminario.

Por el interès que Vd. demuestra en favor de la prosperidad y cultura de nuestra región y por su amor a todo lo nuestro, no dudamos querrá, en cuanto esté de su parte, prestarnos su valiosa cooperación, haciendo que su nombre figure en la lista de Protectores del Museo.

Para figurar en la lista de Protectores basta suscribirse por la cuota mínima de una peseta mensual, o hacer, por única vez, un donativo no inferior a cien pesetas o de objetos que, a juicio de la Junta, merezcan que el nombre del donante sea incluido en la lista de Protectores. Esta lista además de publicarse en la prensa local estará expuesta permanentemente en los salones de la Caja Rural de Artá.

Si tiene a bien llenar el adjunto Boletín de suscripción que pasará a recoger un empleado de la Caja, le quedará muy agradecida la Junta del Museo. MIGUEL SUREDA BLANES, Presidente, JUAN RUBI Párroco, Fr. RAFAEL GINARD Superior del Convento, ANTONIO BLANES, PEDRO MORELL, JAIME SANCHO, LORENZO GARCIAS, ANDRES FERRER, LORENZO LLITERAS Pbro. Secretario-tesorero.

Artá Octubre de 1927.

De Son Servera

Trist es donar compte de la sensible desgracia ocorreguda el 5 del corrent en el Clot de «Ca S'Herreu». Cavava a jornal l'obrer Juan Vives (a) Guiem dins una de les varies coves que a n'aquest punt hi ha previst l'indicat, jornalier, s'amollá un gros «cistell» que el deixá totalment sepultat. Als crits d'auxili donats p'en Biel Xeixa que just allá devora treballava hi acudiren alguns veïns habitants en el carrer de la Mar, conseguint treure amb vida el cos de l'infortunat Vives, tot ple de ferides, algunes de pronòstic reservat. ¡

—El metge titular li practicá les primeres cures.

Repatriació de soldats. Han arribats procedents de Larache els soldats que perteneixien a la Compañia expedicionaria Inca 62. Arriben tots bons, excepte En Jaume de Sa Taule-

ra que estigué hospitalisat abans de la partida.

Defunció: Confortada amb els Sts. Sagraments morí dilluns dia 3 l'esposa del Guardia Civil Sr. Ginard, a ne qui acompanyam amb el sentiment. A.C.S.

Corresponsal

Nota-Per falta d'espai deixam pel número pròxim el parlar del teatre nou.

Bibliografia

Encapsalat amb amistosa, coral dedicatòria acaba d'arribar-me un follet, pulcrament editat per «El llibre Catalá al Plata» que conté una conferència titulada *La Senyera dels Pallars (Alegoria montanyenca)* que en lo Saló Teatre del Casal Catalá de Buenos Aires digué el vespre del dissabte del 4 de Juliol de 1927 el fervent

patriota Antoni Cursach i Truyol.

Aquest bon amic nostre, és un de's pocs que sabem dediquin gran part delà seua activitat al foment de l'esperit patriòtic, dels qui aguantin el foc regional, dels qui rendeixen culte a tot lo que sia, exaltament del amor patri. Fa temps que sabem que en ell hi tenen Ciuradella, son poble nadiu, Menorca sa illa ben aimada, i Balears sa regió ben volguda, un esforçat paladí qui lluita per tal de dar a conèixer tots els caires bells de la nostra terra en l'America Meridional. Publicà un periòdic *El Menorquin* aont hi batregava fort fer més son amor a la Roqueta; i are en *L'Almoina* i en conferències, i amb llibres, segueix fent brollar de son cor efluvis d'amor vera, treb alls que els balearics i catalans qui viuen en l'Argentina conservin el lligam de la llengua pàtria, pel qual quedin sempre ferriats a la Metròpoli. La conferència que titula *La Senyera dels Pallars* és una prova de la nostra afirmació. Després d'una llampant *Escomesa Menorquina* exaltant En Cinto Verdguer i de retreure la balada d'En Costa *L'anyoransa de la Cativa* convida al auditori a fer una volta per les Balears i resulta d'una amenidat corprenent. Reprodueix en el viatge la balada «A Mallorca» que En Verdguer publicà en l'Atlántida, les gloses de Mestre Josep Vivó de Ciuradella, fragments de «Lo Pi de Formentor» d'en Costa. Arriba el Castell dels Pallars i canta la Salutació a Jacinto Verdguer del mateix Costa, recorreguent amb l'imaginació, tota la Montanya Catalana baix el Pali de *la Senyera dels Pallars*.

Al final del follet va la poesia *A la Senyera Catalana* per En J. Alguero Llovera escrita aposta per la anterior alegoria i que fou recitada amb acompanyament de una Melopea de Mestre Ernest Sunyer.

Amb tot el cor agraïm l'obsequi del Sr. Cursach al que felicitam i de sitjam que sa ploma no s'aturi de rajar d'aquest atrop tan fi i tan agradós'

A.F.

EXCURSIO DE LA CONGREGACIO MARIANA

La polent Congregació Mariana d'Artá, dissapte dia 1 d'Octubre feu l'excursió que té per costum celebrar cada any en aquest temps. El loc escullit fou Andraig i sortí el demà a les 6:50 partiren, cap a Palma i d'allà amb cinc camions seguien cap Andraig. Recorregueren aquesta població hi passaren cosa d'una hora fent-se càrreg de lo més notable de la vila i tot seguit se-

guiren fins el port d'Andraig aont hi dinaren i hei passaren la major part del dia recordant, els més cultes, les principals gestes històriques del temps de la Conquesta que donaren renom an aquells paratges. El decapvespre emprengueren la tornada, ben animosos desfent-se en elogis ja per els llocs visitats, ja pel seu Director D. Josep Sancho de la Jordana que tant se desviu per aguantar l'entusiasme dels congregants com per D. Rafel Blanes Tolosa que tantes facilitats les dona per dur a cap aquestes excursions lo més aviat, cómodo i económic possible.

Arribaren aquí amb el tren del vespre i a pesar de ser les 11 i mitja hei havia en l'estació una gran gentada que les esperava.

Enhorabona.

Crònica Sportiva

EN EL VELODROM

Dia 2 d'octubre se celebraren en el velòdrom de la nostra vila unes correjules casi improvisades.

Segons se deia hei havia un reto entre els dos corredors artanencs Pere Nadal (a) Rabassó i Antoni Guiscafré (a) Seu, i amb motiu d'aixó se celebraren aquelles carreres.

La primera parada va esser la de *mela partida* 20 voltes de bastant interès per la igualtat de forces que hei havia entre els dos corredors. A cada volta anaven sempre iguals i per aixó el qui gonyá aquesta carrera que fou en Pere Nadal, heu feu amb molta poca ventatge a s'altre.

Després se celebrá la segona que fou la de velocitat, 3 voltes, i aquesta carrera va esser la de més interès. Partiren els dos corredors un darrera s'altre i en Nadal anava a davant i En Guiscafré colat darrera ell,

I així anaren a bastanta velocitat fins que a la darrera volta En Guiscafré lográ passar an En Nadal amb molt poc temps, arribant-li davant un quart de volta.

Acabada aquesta carrera sa comensá sa de resistència 50 voltes, que no se pogué acabar a causa de les protestes del públic. Se comensá sa carrera, anant els corredors a una velocitat regular, però a la volta 4, se retirá En Nadal seguint En Guiscafré dins la pista, retirant-se poc temps després.

El públic ja sen'anava quant tornen entrá dins la pista els corredors per seguir sa carrera. Però vegent el públic el poc interès amb que corrien protestá i els corredors s'hagueren de retirar.

X

Programa

DE LA FESTA DE DIA 12 D'OCTUBRE

Dia 11 a les 8 del vespre els sol-

dats repatriats del Marroc ferán una volta per la vila manats pel Suboficial D. Antoni Lliteras acompanyats de la Banda de música. Partirán de la Sala.

Dia 12 A les 6 i mitja Diana per Cornetes A les 8 i mitja a la Parròquia se dirá una Missa pels soldats artanencs que moriren al Marroc a la que assistiran els soldats, alumnes de les escoles i Ajuntament. Tot seguit una Salve a San Salvador en acció de gràcies A la tornada refresc a la Sala pels soldats.

A les 12 L'Ajuntament obsequiará als soldats amb un dinar.

A les 3 del capvespre Concert de música i ball de pagés a la Plassa del Conquistador.

A les 8 i mitja del vespre, sessió de Cine en el Teatre Principal a benefici dels soldats.

REGISTRE

MATRIMONIS

Dia 10 de Septiembre. Antoni Vicens Roig (a) Jan amb Aina Maria Esteva Ginard (a) de Son Fanc, fadrins.

Dia 29 Septiembre. Pere Josep Planisias Cursach (a) Sueu amb Aina Ginard Canet (a) Caragola, fadrins

MORTS

Dia 1 Octubre—Onofre Picó Bonnin (a) Roig, fadrí de 36 anys. De Perforació úcera de ventre.

Dia 2 Margalida Aina Esteva Terrassa de 75 anys (a) de Sa Canova, viuda, de reblaniment cerebral.

NAIXEMENTS

Dia 1 Octubre Pere Sancho Sansó fíy de Juliá de Sa Serra i Margalida Janeca

Dia 2 id Bartomeu Ferrer Juan fíy de Bartomeu Vermei i Francisca Favva.

Dia 3 Cipriá Leu Escanellas fill de Manuel Carabiner i Maria (a) d'es Tet.

Dia 5 Angela Mesquida Estades filla de Sebastiá Talabart i Maria Payes.

Dia 5 Rafel Nicolau Capó, fíy d'en Rafel d'es Forn d'eu Becai Coloma de Sa Bideya.

DE CA NOSTRA

DEL TEMPS

Després de lo saó que feu la setmana passada, el temps s'estirá i desde llavors fa dies de bon sol. Enguany no ha fet encare dies d'aquells borrascosos que sol fer a la tardor; per are el temps és primaveral.

AGRICOLES

Aprofitant la saó que feu a final de Septiembre els pagesos s'han donats de ple a la feina de preparació de la terra per la sembra. Però més tost ja s'ha tornada a durir i novament se necessitaria altre saó.

A casi tots els llocs d'olivar s'ha comensada l'arplega de les olives. Per tot hei ha esplet i l'oliva és molt sana, lo qual vol dir que l'oli será bó. Les tafones se troben ja totes en funció. El jornal corrent de les cullidores és de dues pesetes i de quatre o sis cortans d'oli.

MORTS

Dia primer d'aquest mes d'ivers les 5 del capvespre tocat en una Extramunció i fou pen Nofre Picó (a) Roig. Essent jove fadrí de 36 anys i al qual dos dies abans se'l veia bo pels carrers, causá la natural sorpresa. Moments després les campanes anuneieren que havia entregada l'ànima a Deu. Havía estat a Puerto Rico, comensant allá a dedicar-se al periodisme i quant sa creació del Tercí del Marroc vengué a allistar-s'hi d'aont, cumplit el temps reglamentari regressá ben bo. A Melfila havia format part de la Redacció del «Diario de la Marina».

Al cel sia i Deu doni a sos pares i germans el consol necessari per soportar tal pèrdua.

—Dia 3 morí després de estar molt de temps malalta i haguent rebuts els Sants Sagraments Sa Madona Margalida Esteva Terrassa (a) de Sa Canova, mare de l'amo'n Mateu del Verger. Ha morta a l'edat de 76 anys. Deu haja premiades ses virtuts amb la Glòria eterna i rebín sa família, especialment el seu fill, l'expressió del nostre mes sentit condol.

—Dia 7 horabaixa entregá l'ànima a Deu, després de rebre els Sants Sagraments D. Arnau Martorell, pare polític de D Josep Oliver «de la Tenda» an a qui com a ia seua esposa acompanyam amb el sentiment.

—Dia 8 dematinada tambe deixá d'existir En Pere Mestre Moll (a) Puig fill de l'escola de la nostra vila, el qual havia tengudes les febres tifoïdes de les que ja s'aixecava i fins se passetjava; però una recaiguda fatal el feu agravar de tal manera que'l dia 7 dematí fou sagramentat i morí el dia 8. Era jove de 31 any, molt actiu i que gosava de generals simpaties que se posaren de maifest en l'acompanyada i funeral. Deu el tenga en la gloria i doni a sa família, el consol necessari per soportar pèrdua tan gran. Rebi tota ella el nostre condol.

OBRES DE SANTA TERESETA

DE VENTA EN LA

Libreria A. FERRER GINART.

Hª de un alma ed. castellana=tela 7'00
« d'un ànima ed catalana -tela 5'50
Vida de St.Teresina ed.catalana rústica 1'50
«de Sta Teresita—P.Javier,ed cast.tela 6'00
« Sta.Teresita para los niños,ed. cast « 3'00
Autobiografía de id ed.castellana. tela 3'00
El Espíritu de Sta Teresita ed.cast tela 3'50
Devocionario de id, ed. cast. tela 2'50
Una rosa deshojada=423 pàgines 4 pts.
Pensaments de Sta Teresita en tela 2 pts.
«Pequeña Lluvia de rosas», folletó de 12

pàgines 0'50 pts Dna.

Caminito de la Infancia ed. cast .tela 2'00
« « ed popular 0'50
Novena, triduo y visita 0'50
Estampa tricomia para cuadro 5'00
« 27X34 0'50
Album de 20 postales id 2'00
Estampitas en fotografia, una 0'30
« marfilinas una 0'10
Papel cartas con timbre de la Santa.25 pliegos y
25 sobres 2'00

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE

ANTONI GILI (A) COMUNA
Y

B^{ME}.FLAQUER(A)MANGOL

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA

DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO: Artà--Can Mangol, Angulo

« --Can Comuna Gentro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
CUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADO-
RES; ANELLES. PLANS I CONSULTES
--(CONSELL-MALLORCA)--

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaimades i panets

En lloc se trohen millós que a la

PANADERIA **Victoria**

ES FORN NOU

DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
pauc's galletes, bescuits, rollets, i tota
cast d pasticeria.

TALBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º. 5

Tienda Vicens

PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN

Tejidos y toda clase
de
Merceria comestibles
Perfumeria

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J.V.CALLE DE A. BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l Estació.

Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29

ARTÁ.

NAUMAN

MAQUINAS PARA
COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI